

XIV C 103/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Marcin Garcia Fernandez

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Krygiolka

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2021 r. w Pile

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) SA w W.**

przeciwko **S. L. i P. L.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych S. L. i P. L. solidarnie na rzecz powoda Banku (...) SA w W. kwoty:

a) **356.721,05** (trzysta pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemset dwadzieścia jeden i 5/100) **zł** z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, ale nie wyższymi niż odsetki ustawowe za opóźnienie, od dnia 5 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty;

b) **19.892,73** (dziewiętnaście tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt dwa i 73/100) **zł**;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda **33.433** zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Marcin Garcia Fernandez

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) SA z siedzibą w W. w pozwie z dnia 17 maja 2019 r. złożonym w Sądzie Okręgowym w Warszawie wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla kwoty 376.911,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 22 maja 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, że jest posiadaczem weksla wystawionego przez pozwanych na 376.911,40 zł płatnego w dniu 21 maja 2018 r. W dniu 15 maja 2019 r. pozwani uiścili mu 5.000 zł. Zostali poinformowani o wypełnieniu weksla i wezwani do jego wykupu, jednak nie spełnili świadczenia.

Postanowieniem z 14 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał się niewłaściwym miejscowo i sprawę przekazał tut. Sądowi jako właściwemu (k. 25-26).

Zarządzeniem z 21 października 2019 r. stwierdzono, że nie ma podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i sprawę przekazano do rozpoznania w postępowaniu upominawczym (k. 37). Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 30 grudnia 2019 r. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości (k. 44).

W ustawowym terminie pozwani złożyli od powyższego nakazu sprzeciw. Wnieśli w nim o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnieśli, że kwestionują powództwo co do zasady i co do wysokości. Wskazali, że weksel miał zabezpieczać roszczenia powoda z tytułu umowy kredytu. Zarzucili, że został on wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, a nadto powód nieskutecznie wezwał ich do jego wykupu i nie udowodnił, że wierzytelność zabezpieczona wekslem stała się wymagalna (k. 54-56).

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie pozwu a nadto wskazał, że weksel stanowił zabezpieczenia umowy z 7 lutego 2011 r., na mocy której udzielił pozwanym kredytu w kwocie 390.000 zł. Przed wypowiedzeniem tej umowy wezwał pozwaną do dobrowolnego zaspokojenia wymagalnych rat kredytu. Bezskuteczność wezwania spowodowała wypowiedzenie umowy. Na dochodzoną pozew kwotę składa się kapitał 356.721,05 zł, odsetki 44.756,25 zł i koszty 13.895 zł (k. 65-68).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Bank (...) SA (nazywany dalej Bankiem) i pozwani małżonkowie P. L. i S. L. zawarli 7 lutego 2011 r. umowę kredytu mieszkaniowego nr (...) (nazywaną dalej umową). Kredyt został udzielony pozwanym na nabycie domu jednorodzinnego na rynku wtórnym, wyniósł 390.000 zł, a pozwani zobowiązali się go spłacić w 360 miesięcznych, równych ratach, płatnych zgodnie z harmonogramem do 10 dnia każdego miesiąca (§ 2 ust. 1, 2 i 5 oraz § 7 ust. 1, 2, 5 i 8 umowy). W umowie zastrzeżono zmienne oprocentowanie kredytu, ustalane w oparciu o stawkę WIBOR 3M, powiększoną o marżę Banku (§ 6 umowy). Ustalono, że od kwoty niespłaconego w terminie kapitału Bank nalicza odsetki według stawki obowiązującej dla zadłużenia przeterminowanego, równej czterokrotności stopy lombardowej NBP (§ 8 ust. 3 umowy). W umowie przewidziano także szczegółowe przesłanki i sposób jej wypowiedzenia. Między innymi wskazano, że Bank ma prawo wypowiedzieć umowę, przy zachowaniu trzydziestodniowego terminu, w razie nieterminowego regulowania przez kredytobiorców zobowiązań wynikających z umowy (§ 14 ust. 2 w zw. z ust. 1 pkt 3 i § 5 umowy). Pozwani w umowie zobowiązali się do powiadomienia Banku o każdej zmianie swego adresu (§ 18 ust. 1).

(dowód: umowa kredytu, k. 69-74)

W celu zabezpieczenia zobowiązań wynikających z umowy kredytu pozwani wręczyli powodowi weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, w której oświadczyli, że powód, w przypadku nie uregulowania przez nich w terminie należności wynikających z umowy kredytu mieszkaniowego nr (...) z dnia 7 lutego 2011 r. w wysokości 390.000 zł, będzie uprawniony do wypełnienia weksla na kwotę tych należności powiększoną o odsetki, prowizje i koszty oraz, że powód może także wypełnić weksel we wszystkich tych przypadkach, w których służy mu prawo zaspokojenia swoich należności przed nadejściem terminu ich płatności, na sumę odpowiadającą wysokości zadłużenia.

(dowód: weksel i deklaracja wekslowa, k. 16 i 17)

Kwota kredytu została pozwanym wypłacona i przeznaczona przez nich na zakup domu.

(twierdzenia powoda nie zaprzeczone przez pozwaną a znajdujące potwierdzenie w faktce, że podany przez pozwaną adres zamieszkania, k.54, pokrywa się z adresem domu, na zakup którego udzielono kredytu, k. 69)

Pozwani do końca 2014 r. regularnie spłacali należne powodowi raty, potem - do końca 2016 r. czynili to nieregularnie i nie w pełnej wysokości, a od początku 2017 r. całkowicie zaprzestali wywiązywać się z obowiązku spłaty. W związku z opóźnieniami w spłacie, zadłużenie pozwaną narastało i na dzień 23 stycznia 2017 r. wynosiło 1.878,75 zł z tytułu kapitału, 1.274,05 zł z tytułu odsetek umownych i 9,44 zł z tytułu odsetek za opóźnienie. W związku z tym pismem z 23 stycznia 2017 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty wymagalnego zadłużenia w terminie 14 dni. Wezwania zostały im doręczone 1 lutego 2017 r., przy czym pozwanemu do rąk własnych, natomiast pozwanej do rąk A. S. legitymującej się jej pełnomocnictwem pocztowym.

Pozwani nie uregulowali zadłużenia, w związku z czym pismem z 31 marca 2017 r. powód wypowiedział im umowę z zachowaniem trzydziestodniowego terminu. Pisma zostały doręczone pozwanemu 6 kwietnia 2017 r. do rąk własnych, natomiast pozwanej 10 kwietnia 2017 r. do rąk A. S. legitymującej się jej pełnomocnictwem pocztowym.

(dowód: szczegółowa historia kredytu, k. 185-189, pisma powoda z 23.01.2017 r., k. 81 i 84 i zwrotne potwierdzenia ich odbioru, k. 82-83 i 85-86, pisma powoda z 31.03.2017 r., k. 75 i 78 i zwrotne potwierdzenia ich odbioru, k. 76-77 i 79-80)

W dniu 7 maja 2018 r. powód uzupełnił weksel na kwotę 381.911,40 zł, jako sumę zadłużenia pozwanych wyliczonego na dzień 21 maja 2018 r. i wpisał tę datę, jako datę płatności weksla.

(dowód: weksel, k. 16)

Po wypowiedzeniu im umowy kredytu, począwszy od 6 czerwca 2018 r. pozwani ponownie zaczęli dokonywać sporadycznych wpłat na poczet swego zadłużenia. Dokonali sześciu płatności na łączną kwotę 48.500 zł, w tym jednej w wysokości 40.000 zł w czerwcu 2019 r. Wpłaty te powód zaliczał na poczet odsetek za opóźnienie, z tym że część ze wspomnianej wpłaty w wysokości 40.000 zł zaliczył na poczet uiszczonych przez siebie opłaty od pozwu w postępowaniu nakazowym w wysokości 5.118 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł (łącznie 5.135 zł).

Do 5 sierpnia 2020 r. dług pozwanych zwiększył się o 68.392,73 zł narosłych w tym czasie odsetek za opóźnienie, liczonych zgodnie z umową jako czterokrotność stopy lombardowej NBP. Ponieważ w tym okresie pozwani wpłacili 48.500 zł, to na dzień 5 sierpnia 2020 r. ich zadłużenie z tytułu odsetek od zadłużenia przeterminowanego wynosiło 19.892,73 zł (68.392,73 zł minus 48.500 zł)

(dowód: szczegółowa historia kredytu z 5.08.2020 r., k. 188-189)

Powyższy stan faktyczny Sąd przyjął w oparciu o niżej przedstawioną ocenę zgromadzonego materiału.

Część okoliczności była między stronami bezsporna i te Sąd przyjął bez dowodów (art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c.).

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, dokumenty związane z czynnościami bankowymi mogą być sporządzane na informatycznych nośnikach danych, jeżeli dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone. Przepis ten stanowi podstawę do stosowania w praktyce bankowej dokumentów elektronicznych, które należy uznać - na równi z oświadczeniem utrwalonym na papierze za pomocą pisma - za dokumenty w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 marca 2004 r., V CZ 12/2004, nie publ.). Zaznaczyć trzeba, że w takiej sytuacji wydruk takiego dokumentu nie jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., ale jedynie nośnikiem informacji o treści określonego dokumentu w formie elektronicznej, czyli dokumentem, o którym mowa w art. 77³ k.c.

Powód przedłożył wydruk swego dokumentu istniejącego w formie elektronicznej - historii rachunku prowadzonego dla rozliczenia przedmiotowej umowy kredytowej. Dokument ten Sąd uznał za w pełni wiarygodny. Nie budził on zastrzeżeń co do swojej autentyczności i zgodności treści z prawdą, a nadto znajdował potwierdzenie w treści innych dokumentów. Poza tym nie został przez pozwanych podważony pod jakimkolwiek względem. W szczególności nie wykazali oni, aby na poczet kredytu wpłacili kwoty, których powód w tym dokumencie nie uwzględnił, jak też żadnych innych błędów w jego treści.

Wszystkie pozostałe dokumenty prywatne, które były podstawą ustaleń, zostały złożone w oryginałach albo w odpisach poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda, będącego radcą prawnym. Zgodnie z art. 129 § 3 k.p.c., zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma charakter dokumentu urzędowego. W związku z tym dokonane przez pełnomocnika powoda poświadczenia wierności oryginałom odpisów dokumentów korzystały z domniemania zgodności treści z

prawdą (art. 244 § 1 k.p.c.). Domniemanie to nie zostało przez pozwanych obalone. W związku z tym należało przyjąć, że odpisy dokumentów są zgodne z oryginałami.

Dokumenty prywatne złożone w odpisach nie budziły wątpliwości co do swojej prawdziwości i co do zgodności treści z prawdą, jak też nie były przez strony podważane pod jakimkolwiek względem. Dlatego Sąd uznał je za w pełni godne zaufania.

Sąd oddalił wniosek pozwanych o przesłuchanie świadka A. S. (k. 134), gdyż z samej treści zwrotnych potwierżeń odbioru wynikało, że to świadek, a nie pozwana, potwierdziła odbiór zaadresowanych do pozwanej przesyłek zawierających wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy. Takie też ustalenia w tym zakresie Sąd przyjął. W tej sytuacji przeprowadzenie tego dowodu było zbędne.

Sąd oddalił wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego grafologa (k. 134), ponieważ zmierzał do wykazania okoliczności, która wprost wynikała z dokumentów - potwierżeń odbioru a nadto nie była sporna, w związku z czym została przyjęta zgodnie z twierdzeniami pozwanych. W tej sytuacji także przeprowadzenie tego dowodu było zbędne.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości (k. 203), gdyż pozwani nie uprawdopodobnili jakichkolwiek nieprawidłowości w złożonej przez powoda historii kredytu. W szczególności nie wskazali żadnych błędów merytorycznych lub rachunkowych. Prowadziło to do wniosku, że dowód ten nie został powołany z powodu jakichkolwiek rzeczywistych wątpliwości co do prawidłowości rozliczenia kredytu, ale wyłącznie w celu przedłużenia procesu.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanych, gdyż mimo prawidłowych wezwań nie stawili się na rozprawę wyznaczoną celem ich przesłuchania (k. 280-283).

Sąd zważył, co następuje:

Powód dochodził roszczenia o zaspokojenie swojej wierzytelności z tytułu zawartej z pozwanymi umowy kredytu. Dokonane w sprawie ustalenia potwierdziły, że strony łączyła umowa o kredyt mieszkaniowy z 7 lutego 2011 r. o nr (...), na mocy której pozwani otrzymali od powoda określoną w niej ilość środków pieniężnych i byli zobowiązani do ich zwrotu w sposób i na warunkach w niej ustalonych. Od 2015 r. pozwani nie wywiązywali się prawidłowo z tego obowiązku, popadając w opóźnienie w płatności poszczególnych rat. W związku tym powód wypowiedział im umowę na mocy postanowień jej § 14 ust. 2 w zw. z ust. 1 pkt 3 i § 5. To, że zaistniały przesłanki wypowiedzenia przewidziane w tym postanowieniu umownym i w przepisach prawa bankowego, nie było przez pozwanych kwestionowane i w świetle dokonanych ustaleń nie budziło wątpliwości Sądu.

Pozwani nie kwestionowali skuteczności wypowiedzenia umowy kredytu w stosunku do pozwanego, natomiast czynili to w odniesieniu do pozwanej, a to z powodu doręczenia wypowiedzenia nie jej samej, tylko osobie trzeciej. Zarzuty pozwanych w tej kwestii nie mogły odnieść skutku, gdyż z potwierżenia odbioru przesyłki zawierającej wypowiedzenie wynikało, że A. S. odebrała ją na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa pocztowego. W tej sytuacji odebranie przez nią przesyłki odniosło skutek bezpośrednio względem pozwanej. Wprawdzie pozwany argumentował, że A. S. miała pełnomocnictwo tylko do odbioru korespondencji firmowej a nie prywatnej, ale pomijając nawet, że tego nie wykazał, odebranie przesyłki przez A. S. na podstawie pełnomocnictwa firmowego nakazywało domniemywać, że przekazała ją pozwanej (art. 231 k.p.c.). Dlatego także w takim przypadku należałoby przyjąć skuteczność doręczenia wypowiedzenia.

Pozwani podnosili także zarzuty nieskutecznego wezwania ich do wykupu weksła i wypełnienia go niezgodnie z deklaracją wekslową. Były one pozbawione znaczenia, gdyż w sprawie Sąd nie orzekał o zobowiązaniu wekslowym pozwanych.

Wystawienie weksla samo w sobie nie stanowi nigdy podstawy ekonomicznej zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Podstawa ta znajduje się zawsze poza stosunkiem wekslowym i ma swoje źródło w jakimś innym stosunku cywilnoprawnym łączącym wystawcę z remitentem weksla. Wystawienie weksla ma na celu albo nowację istniejącego zobowiązania wystawcy (art. 506 k.c.) albo zabezpieczenie takiego zobowiązania już istniejącego lub mogącego powstać w przyszłości na gruncie określonego stosunku cywilnoprawnego (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSN 1968/5/79).

Pozwani wystawili weksle własny w celu zabezpieczenia roszczeń powoda z tytułu zawartej z nimi umowy kredytu. Po wypowiedzeniu tej umowy i wypełnieniu weksla, powód domagał się wydania na jego podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, jednak Sąd nie znalazł ku temu podstaw i wydał jedynie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. W sprzeciwie od tego nakazu pozwani podnieśli zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową - na sumę wyższą od ich zobowiązania z umowy kredytu. W reakcji na sprzeciw powód przytoczył okoliczności dotyczące powstania i wysokości zobowiązania pozwanych z umowy kredytu, które było przyczyną wystawienia weksla. W ten sposób spór został definitywnie przeniesiony na płaszczyznę stosunku nazywanego podstawowym, który stanowi o ekonomicznym sensie stosunku wekslowego. W związku z tym w toku rozprawy zasadność żądania pozwu podlegała ocenie już tylko w świetle faktów dotyczących stosunku podstawowego.

Stosunkiem podstawowym, który stanowił przyczynę wystawienia weksla, była łącząca strony umowa kredytu. Z dokonanych ustaleń wynikało, że została ona skutecznie wypowiedziana, co spowodowało powstanie po stronie powodów obowiązku zwrotu powodowi całego zadłużenia. Składało się na nie niespłacony kapitał w wysokości 356.721,05 zł oraz odsetki. Te ostatnie za okres do 5 sierpnia 2020 r. wyniosły 68.392,73 zł, ale do kwoty 48.500 zł zostały przez pozwanych zapłacone po wytoczeniu powództwa. Dlatego na rzecz powoda podlegała zasądzeniu tylko różnica - 19.892,73 zł.

Powód domagał się odsetek za opóźnienie w wysokości odsetek ustawowych od dnia 22 maja 2018 r. (k. 179). Żądanie to było jedynie częściowo uzasadnione. Odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej należą się wierzycielowi tylko, jeśli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona (art. 481 § 2 k.p.c.). Tymczasem w § 8 ust. 3 umowy kredytu przewidziano, że od kwoty niespłaconego w terminie kapitału powodowi należą się odsetki za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP. Zatem w umowie stron stopa odsetek za opóźnienie była oznaczona. W tej sytuacji żądanie odsetek za opóźnienie było uzasadnione jedynie do umówionej wysokości. Czterokrotność stopy lombardowej NBP jest obecnie niższa niż stopa odsetek ustawowych za opóźnienie, jednakże w przyszłości może się to zmienić i może być ona znowu wyższa niż stopa odsetek ustawowych za opóźnienie. Wobec tego, zasądzając odsetki w wysokości przewidzianej umową należało zastrzec, że nie mogą być one wyższe niż żądane przez powoda (art. 321 § 1 k.p.c.).

Z tych względów Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Powód nie cofnął pozwu w części, w jakiej pozwani dochodzony nim dług spłacili w toku procesu. W konsekwencji w tej części powództwo było bezzasadne, gdyż roszczenie, które było jego podstawą, wygasło w części zaspokojonej. Powód bezpodstawnie żądał też odsetek za opóźnienie w wysokości ustawowej. Dlatego we wskazanym zakresie roszczenie powoda podlegało oddaleniu - punkt II wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w oparciu o art. 100 zdanie drugie k.p.c. Powód uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania - tylko w zakresie części odsetek. Uzasadniało to obciążenie pozwanych obowiązkiem zwrotu na jego rzecz całości kosztów procesu. Na poniesione przez powoda koszty złożyły się: opłata od pozwu 18.848 zł (powód zapłacił 5.118 zł, k. 24 i 13.878 zł, k. 43, czyli razem 18.996 zł, w związku z czym przysługiwał mu zwrot 150 zł), opłata od zażalenia 3.770 zł (100 zł, k. 245 i 3.670 zł, k. 266), wynagrodzenie pełnomocnika 10.800 zł i 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa. Razem jego koszty wyniosły 33.433 zł, w związku z czym taką kwotę Sąd zasądził na jego rzecz w punkcie III wyroku.

SSO Marcin Garcia Fernandez